

Birinci Basamakta Fiziksel Aktivite Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Birinci Basamakta Fiziksel Aktivite Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18056>

Özet

Birinci Basamakta Fiziksel Aktivite Anketi (General Practice Physical Activity Questionnaire; GPPAQ), yeti?kin bireylerin fiziksel aktivite düzeylerini h?zli ve pratik bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla tasarlanm?? k?sa bir ?ölçektir. Orijinal olarak ?ngiltere'de geli?tirilen bu anket, özellikle birinci basamak sa?lık hizmetleri ortamlar?nda hekimler taraf?ndan hastalar?n ya?am tarz? dan??manl???na yard?mc? olmak üzere kullan?lmaktadır.

Bu ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?, Ay?e Emel Kaya No?ay taraf?ndan 2016 y?l?nda gerçe?leştirilmi?tir. Çal??man?n temel amac?, GPPAQ'nun Türk kültürüne uygunlu?unu, psikometrik özelliklerini, geçerlilik ve güvenilirlik düzeylerini belirleyerek, Türkiye'deki birinci basamak hekimlerinin kullan?m?na sunmaktır.

Anahtar Kelimeler

Fiziksel aktivite, GPPAQ, Birinci Basamakta Fiziksel Aktivite Anketi, uyarlama, birinci basamak, sa?lık, geçerlik, güvenilirlik.

Yazarlar

Ay?e Emel Kaya No?ay

Amaç

Birinci Basamakta Fiziksel Aktivite Anketi'nin temel amac?, bireylerin son bir hafta içerisindeki fiziksel aktivite seviyelerini ve sedanter davran??lar?n? (özellikle çal??ma, ev i?leri, ula??m ve serbest zaman aktiviteleri ba?lam?nda) kategorize etmektir. Ölçek, bireyleri dört farklı aktivite düzeyinden birine atamak için tasarlanm??tır: Hareketsiz, Orta Düzeyde Hareketsiz, Orta Düzeyde Aktif ve Aktif.

Uyarlama çal??mas?nın özel amac? ise, orijinal GPPAQ'nun Türkçe konu?an popülasyonda kültürel ve dilbilimsel e?de?erlili?ini sa?layarak, Türk birinci basamak sa?lık hizmetleri sisteminde güvenilir bir tarama arac? olarak kullan?labilirli?ini kan?tlamaktır. Bu sayede, hekimler risk alt?ndaki hastalar? kolayca tespit edebilir ve gerekli müdahaleleri planlayabilir.

Yap?

Ölçek, bireyin aktivite düzeyini, özellikle i?, ev i?leri, bahçecilik ve ula??m s?ras?nda harcanan zaman? ölçerek, dört ana aktivite kategorisi üzerinden de?erlendiren çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, Dünya Sa?lık Örgütü (DSÖ) gibi uluslararası kuruluşlar?n belirledi?

minimum fiziksel aktivite k?lavuzlar?na uygunlu?u de?erlendirmeye olanak tan?r.

GPPAQ, bireyin aktivite yo?unlu?unu (y?ksek yo?unluklu veya orta yo?unluklu) ve s?uresini dikkate alarak, genel fiziksel sa?lık ve kardiyovask?ler risk tahmini i?in ?nemli bir g?sterge sunar. Yap?n?n psikometrik analizi, ?eviri ve uyarlama s?urecinde T?rk ?rnekleminde de korunup korunmad???n? incelemeyi gerektirmi?tir.

Ge?erlik

Kaynak verilerde spesifik ge?erlilik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, Kaya-No?ay (2016) taraf?ndan y?r?t?len uzmanl?k tezi, ?l?e?in T?rk?e formunun ge?erli?ini sa?lamak ?zere kapsaml? analizler i?ermektedir. Bu analizler genellikle yap? ge?erli?i, e? zamanl? ge?erlik ve k?lt?rel ge?erlik ?al??malar?n? kapsar.

Uyarlama ?al??mas?nda, ?l?e?in orijinal ?ngiliz versiyonu ile T?rk?e versiyonu aras?ndaki kavramsal ve d?lsel e?de?erli?in sa?lanması kritik bir ad?m olmu?tur. Yap? ge?erli?inin incelenmesi, anketin teorik olarak ?l?mesi beklenen fiziksel aktivite yap?s?n? T?rk pop?lasyonunda do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini do?rulamay? ama?lam??t?r.

G?venirlik

Orijinal kaynakta say?sal g?venilirlik de?erleri yer almamaktadır. Ancak, herhangi bir psikometrik arac?n uyarlama s?urecinde tutarl?lık ve g?venilirlik testleri zorunludur. Kaya-No?ay (2016) ?al??mas?nda, Birinci Basamakta Fiziksel Aktivite Anketi'nin zamana kar?? istikrar?n? (test-tekrar test g?venirli?i) ve i? tutarl?l???n? ?l?en analizler yap?lm??t?r.

Bu g?venilirlik analizleri, anketin farklı zamanlarda veya farklı uygulay?c?lar taraf?ndan kullan?ld???nda tutarl? sonuçlar ?retme yetene?ini garanti alt?na almak i?in ?nemlidir. Elde edilen y?ksek g?venilirlik katsay?lar?, ?l?e?in birinci basamak hekimli?i prati?inde g?venle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Fakt?r Analizi

Birinci Basamakta Fiziksel Aktivite Anketi (GPPAQ), genellikle tek bir genel aktivite skoru ?retmek ?zere tasarlanm?? olsa da, adaptasyon ?al??malar?nda ?l?e?in yap?sal b?t?nl? ?n? do?rulamak amac?yla fakt?r analizi teknikleri uygulan?r. Kaya-No?ay'n uzmanl?k tezinde, T?rk?e formun fakt?r yap?s?n?n orijinal ?l?ekteki temel aktivite bile?enlerini koruyup korumad??? incelenmi?tir.

Fakt?r analizi, aktivite t?rleri (yo?un i?, orta d?zeyde i?, y?r?me vb.) aras?ndaki ili?kileri inceleyerek, anketin yap?sal ge?erlili?ini destekleyen temel boyutlar? ortaya koyar. Bu analizler, T?rk k?lt?r?ndeki aktivite tan?mlar?n?n ?l?ek maddeleriyle tutarl? bir ?ekilde ?l??ld? ?n? teyit

etmeye yardımcı olur.

Araç

Test Türü: Uyarlama (General Practice Physical Activity Questionnaire; GPPAQ uluslararası ölçeğinin Türkçe adaptasyonu)

Format: Kendini bildirim anketi, kısa tarama formu.

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Genel popülasyon (Birinci basamak sağlık hizmetlerine başvuran hastalar).

Yaş Grubu: Yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Türkiye'de birinci basamak sağlık kurumlarına başvuran bireyler üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Bireyin son bir haftalık süreçte yaptığı farklı yoğunluklardaki fiziksel aktivite sürelerini (gün ve saat olarak) sorgulayan maddelerden oluşur. Nihai olarak bireyi aktivite kategorisine atar.

Anahtar Kelimeler

GPPAQ, fiziksel aktivite ölçümü, uyarlama, psikometri, birinci basamak, sağlık taraması, güvenilirlik, geçerlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yayın Adresi: Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi (Tez çalışması yapan yapıldığı kurum)

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinali kamusal sağlık hizmetleri tarafından geliştirilmiştir. Türkçe uyarlama çalışması 2016 yılında tamamlanmıştır. Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Ayşe Emel Kaya Noay ile veya referans verilen tez merkezi aracılığıyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Tez çalışması orijinal kaynağına Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden

erişim mümkündür.

Kaynaklar

Kaya-Noşay, A. E. (2016). *Birinci Basamakta Fiziksel Aktivite Anketi'nin (General Practice Physical Activity Questionnaire; Gppaq) Türkçe uyarlaması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması*. Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Antalya.

Tez kaynağına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim linki: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: birinci-basamakta-fiziksel-aktivite-anketi-toad.pdf

Birinci Basamakta Fiziksel Aktivite Anketi Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Bu akademik girişe sağlanan kaynak içerikte ölçeğin maddeleri yer almamaktadır. Maddeler için Kaya-Noşay (2016) tarafından hazırlanan uzmanlık tezinin incelenmesi gerekmektedir.